

INHOUD	- Excursie Noordelijk Archeologisch Depot	- 25 jaar De Wenning
	- Materiaal Jan ter Steege overgedragen	- Historie straten buurtvereniging Schepersgoorn
	- Onthulling inforbord zandverstuiving	- Werkgroep bewoningsgeschiedenis
	- Opening archeologisch belevingspunt	- Films Jaap Kooke (dierenarts)

Secretariaat: Volmachtenlaan 67, 9451 HW ROLDE
Tel. (0592) 24 39 59, e-mail: secretaris@rhg-rolde.nl
Website: www.rhg-rolde.nl

TERUGBLIK ALGEMENE LEDENVERGADERING

Zo'n 40 leden hebben op 14 februari 2019 de Algemene Ledenvergadering in het Stationskoffiehuis in Rolde bijgewoond. Aansluitend kwamen er nog meer belangstellenden om de lezing van Janneke Hiemstra van archeologisch bureau Raap over archeologie in en rond Rolde bij te wonen.

Een bijzonder woord van dank ging uit naar de vrijwilligers van de vijf werkgroepen en de schrijvers, bezorgers en inpakkers van de Kloetschup.

In 2018 is er acht keer een bestuursvergadering geweest. Verder zijn er diverse extra overleggen over onze huisvesting geweest. De huisvesting staat al enkele jaren hoog op onze agenda. Het gehele jaar zijn we met de gemeente Aa en Hunze in gesprek geweest over huisvesting in de te vernieuwen Boerhoorn. De gesprekken zijn in een vergevorderd stadium. Gelukkig konden wij dit jaar twee ruimten in onze accom-

modatie verhuren aan Alescon en aan Atelierlijn. Deze huurinkomsten maken het ons mogelijk om in onze huidige accommodatie te blijven, totdat wij kunnen verhuizen naar de nieuwe Boerhoorn.

Het ledenaantal is in 2018 licht gedaald van 600 naar 590 leden. Natuurlijk verloop en een aantal verhuizingen is er de oorzaak van.

Van de bestuurstafel

De jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester over 2018 zijn ongewijzigd vastgesteld en de begroting voor 2019 is goedgekeurd. Het jaarverslag van de secretaris is terug te vinden op onze website.

Verkiezing bestuursleden

In de ledenvergadering is Luuk Lesschen voor een derde termijn benoemd als voorzitter.

EXCURSIE OP 25 MEI 2019

Op zaterdag 25 mei aanstaande organiseren we voor onze leden een bezoek aan het **Noordelijk Archeologisch Depot** te Nuis en **museum 't Rieuw** eveneens in Nuis. Tussendoor lunchen we bij De Kruisweg in Marum. Het programma van deze dag ziet er als volgt uit:

9.00 uur: Verzamelen bij de molen in Rolde (betalen van de eigen bijdrage)

9.15 uur: Vertrek vanaf de molen in Rolde

10.00 uur: Ontvangst bij het archeologisch depot in Nuis met koffie of thee.

Er liggen in Nuis een paar miljoen archeologische vondsten, verdeeld over ruim 200.000 inventarisnummers. We krijgen een presentatie over het 'hoe en waarom' van het NAD, een bezichtiging van een expositie van archeologische vondsten en een rondleiding door de depots (schatkamers). Hierbij zullen een aantal opmerkelijke vondsten uit de gemeente Rolde uit het depot 'naar voren' worden

gehaald.

12.30 uur: Lunchbuffet bij De Kruisweg in Marum

14.00 uur Ontvangst bij Landbouw- en Streekmuseum 't Rieuw met koffie of thee.

Onder leiding van een gids zullen we dit kleinschalige museum gaan bekijken

16.00 uur: Terugreis naar Rolde

De kosten voor deze excursie zijn € 20,00 per persoon. Voorafgaand aan het vertrek op 25 mei (bij de molen) kunt u, het liefst met gepast geld, betalen.

Opgave voor deze excursie kan **vóór 15 april 2019** bij: Alianne Bouma-Hoven, e-mailadres: secretaris@rhg-rolde.nl of telefoonnummer (0592) 24 39 59.

Bij opgave via de mail ontvangt u altijd even een bevestiging retour.

Graag vernemen wij bij uw opgave of u bereid bent om te rijden en of u andere personen wilt/kunt meenemen in uw auto.

CONTRIBUTIE 2019

In deze aflevering van “De Kloetschup” treft u de nota van de contributie voor het jaar 2019 aan.

Gevraagd wordt het bedrag van de contributie voor **15 april 2019** over te maken. De contributie is niet gewijzigd. Ook nu geldt dat bij niet tijdige betaling een bedrag van € 2,00 wegens administratiekosten in rekening kan worden gebracht. Ten aanzien van

het bedrag van de contributie wordt opgemerkt dat ondanks de stijgende portokosten nog niet is besloten om aan degenen die De Kloetschup per post krijgen toegezonden, de portokosten daarvan in rekening te brengen. Sommige ontvangers verhogen het bedrag van de contributie vrijwillig met een extra bijdrage. Uiteraard wordt dit door ons zeer op prijs gesteld.

PERSOONLIJK MATERIAAL JAN TER STEEGE (GESNEUVELD 12 MEI 1940) DOOR KLEINKINDEREN OVERGEDRAGEN AAN RHG

Op 3 januari van het nieuwe jaar bracht Jan ter Steege, verteller van het verhaal over zijn opa op 4 mei 2017 bij het monument op de Kerkbrink in ons dorp, spullen bij zijn achternicht in Rolde.

In aanwezigheid van RHG's penningmeester Thale Lesschen overhandigde hij het Oorlogsherinneringskruis met gesp voor bijzondere krijgsverrichtingen, een Bijbeltje, herinneringsmedaille, brieven geschreven door zijn opa aan zijn oma en aan familieleden, bonboekjes, boeken over Rolde en Grolloo en een pen-tekening van het huis aan de Slokkert nummer 4 waar Jan ter Steege woonde voor hij stierf in Dubbeldam en nog wat materiaal met betrekking tot zijn opa, aan ons Gezelschap.

Thale Lesschen nam de spullen in ontvangst en zei dat het RHG het goed zal gaan bewaren. Inmiddels is er in de RHG-ruimte aan de Hoofdstraat een vitrine ingericht waar de spullen zijn uitgesteld en bekeken kunnen worden tijdens de openingstijden.

Jan vertelde ook dat hij, zijn zussen, nicht en neef het graf van opa Jan hebben overgedragen aan de Oorlogsgravenstichting, zodat het netjes in en voor Rolde behouden blijft. Deze stichting neemt het gehele onderhoud en toezicht op zich. Er komt een nieuwe grafsteen op het graf en er wordt een soort informatiebord

bij geplaatst over de oorlog en over Jan ter Steege in die periode.

Op deze wijze blijft de herinnering aan Jan ter Steege die sneuvelde voor zijn vaderland zowel bij het RHG als op de begraafplaats in Rolde goed bewaard.

Aan de kleinkinderen Ter Steege spreekt het RHG haar dank uit voor de overdracht van de spullen van hun opa Jan die ze nooit hebben gekend, maar altijd in hun herinnering zal blijven.

Jan ter Steege draagt materiaal over aan Thale Lesschen, penningmeester van het RHG.

ONTHULLING INFORMATIEBORD ZANDVERSTUIVING

De Rolder Zandverstuiving is enkele jaren geleden in oude luister hersteld. De Boermarke en het Rolder Historisch Gezelschap hebben op 16 februari 2019 een bord geplaatst met informatie over de geschiedenis van deze historische plek.

De meeste Roldenaren was destijds de staat van de Zandverstuiving een doorn in het oog. Er was veel achterstallig onderhoud. Zand was overwoekerd met struiken en gras. Na forse herstelwerkzaamheden is de Zandverstuiving weer de plek die hij was. Een prachtige trekpleister voor allerlei activiteiten.

De Zandverstuiving heeft een rijke geschiedenis. Met vrolijke en met donkere herinneringen. Het was (en is weer) een geliefde pleisterplaats voor schoolreisjes, verjaardagpartijtjes en allerlei recreatieve activiteiten. Een plek om van te genieten. Bedenklijk, vanwege de nationaal socialistische sympathieën, waren echter de landdagen van Landbouw en Maatschappij en de N.S.B. die in de Zandverstuiving plaatsvonden.

In 1936 trok de nationale Landdag maar liefst 15.000 bezoekers naar Rolde.

Op de foto vertegenwoordigers van de Boermarke en het Rolder Historisch Gezelschap bij de onthulling. In de kosten is bijgedragen door de Stichting Rossing-Koops.

OPENING ARCHEOLOGISCH BELEVINGSPUNT ROLDE

Donderdag 28 februari 2019 is in Rolde het tweede archeologisch belevingspunt van Drenthe geopend. De opening is verricht door gedeputeerde Cees Bijl en wethouder Henk Heijerman van de gemeente Aa en Hunze. Het belevingspunt vloeit voort uit het in 2017 door de provincie Drenthe met haar gemeenten gesloten Convenant Culturele Allianties. Een van de afspraken is dat per gemeente een archeologisch belevingspunt wordt ingericht, waar de lokale geschiedenis op een spraakmakende manier zichtbaar wordt gemaakt voor de inwoners en de toeristen. De gemeente Aa en Hunze heeft gekozen voor de locatie van de uitbreiding van de begraafplaats aan de rand van de Noorder esch van Rolde. Hier zijn in 2017 bij archeologisch onderzoek belangwekkende ontdekkingen gedaan over de voorgeschiedenis van het dorp Rolde: sporen van nederzettingen uit de ijzertijd en de vroege-middeleeuwen.

Het archeologisch belevingspunt bestaat uit vijf 'kunstzinnige' objecten van verschillende materialen. Elk object verbeeldt een periode uit de Rolder geschiedenis, die vanaf het belevingspunt kan worden bekeken.

Een grote kei staat symbool voor de hunebedden D17 en D18. Een vlechtwerk van roestvrijstaal verbeeldt de lemen wand van een boerderij uit de ijzertijd, een eiken boomstam staat voor de gebinten van een boerderij uit de vroege-middeleeuwen. Een groot stuk zandsteen verwijst naar de middeleeuwse kerk van Rolde en een spoorbiels met een stuk rail herinnert aan het tracé van de Noordooster Lokaal Spoorweg (NOLS). Langs het fietspad staat een bescheiden informatiepaneel, dat van twee zijden kan worden gelezen: gezicht naar dorp, resp. Noorder esch. Daarnaast staan twee bankjes met de blik op het belevingspunt en zijn prachtige omgeving. Het geheel is een ontwerp van het bureau TGV Teksten en Presentaties uit Leiden. Het project is begeleid door een team, waarin naast TGV zijn vertegenwoordigd: gemeente, gemeentelijk adviseur erfgoed LIBAU, provincie Drenthe en Rolder Historisch Gezelschap (Luuk Lesschen en Lukas Hoven).

De genodigden werden ontvangen in de monumentale Jacobuskerk. Onder hen ook groep 6a van de Jan Thiesschool uit Rolde. Na een kop koffie (glas ranja) met wat lekkers ging men in 'optocht' naar de

‘belevingsplek’. Hier stonden al tientallen dorpsbewoners en/of opa’s en oma’s te wachten. De schoolkinderen gingen in groepjes van vijf bij één van de objecten staan. Na korte toespraken van gedeputeerde Bijl en wethouder Heijerman gaf archeoloog Evert van Ginkel van TGV een toelichting op zijn ontwerp van de ‘verbeelding’ van de Rolde historie. Van Ginkel ging daarna met de microfoon langs de vijf groepjes kinderen, waarvan steeds één woordvoerder/-ster in een ‘tweeminuten’-tekst vertelde wat er te zien was en wat het verbeelde. Ter voorbereiding hiervan heeft het RHG op school een gastles verzorgd over de historische achtergronden van het archeologisch belevings-

punt. De kinderen namen hun educatieve rol serieus en deden het fantastisch. De klas had de geschiedenis van Rolde ook nog samengevat op een grote tekening die het informatiepaneel afdekte. Een klassevertegenwoordiger mocht de tekening toelichten, waarna de gedeputeerde en de wethouder het paneel onthulden. De weergoden waren Rolde deze ochtend goed gezind. Dat maakte, dat al tijdens de bijeenkomst passerende fietsers en wandelaars aandachtig bij het belevingspunt bleven staan. Dat zal de komende tijd nog vaak gebeuren. De historische plek aan de rand van Rolde en het ontwerp van TGV nodigen daartoe uit.

DE WENNING 25 JAAR

In het kader van het 25-jarig bestaan van het woonzorgcentrum in Rolde is door het RHG in samenwerking met De Wenning een expositie ingericht. De expositie is op 21 januari 2019 door locatiehoofd Fokkelina Zoelman van De Wenning en bestuurder Lex Smetsers van Zorggroep Drenthe officieel geopend. De expositie toont foto’s en informatie van de bouw in 1993, de opening in 1994, de latere uitbreiding van De Wenning en van allerlei andere herinneringen.

Op 21 januari was er ’s middags voor de bewoners van De Wenning een feestelijke bijeenkomst. Namens RHG haalde Ton Pots aan de hand van oude beelden en een begeleidend praatje allerlei oude herinneringen weer naar boven. Zo waren er beelden van de stellingmolen op de plaats waar nu De Wenning staat en die in 1919, precies 100 jaar geleden is afgebroken. Ook

werd getoond hoe de korenmijten (zaadbulten) die voor op de es nabij de huidige Wenning stonden en hoe de Grolloërstraat er omstreeks 1925 uitzag.

Bij het zien van de beelden van de eerste TT in 1925 kon de heer Dekker zich zelfs nog herinneren dat hij hier als jongetje van 5 jaar bij was geweest. Onder de aanwezigen was ook de oudste bewoner van De Wenning, mevrouw Aafke Vrieling, 102 jaar. Na de pauze droeg Janny Bruins een aantal gedichten in het Drents voor.

Mede door de lekkere hapjes en drankjes was het een erg geslaagde middag.

De expositie is dagelijks tot 16.00 uur voor belangstellenden geopend. De expositie, opgesteld in de expositieruimte van De Wenning, duurt tot medio april 2019.

BUURTVERENIGING SCHEPERSGOORN

Op 1 maart hield RHG in zaal Hofsteenge een presentatie voor buurtvereniging Schepersgoorn uit Rolde. Aan het begin van de avond vertelde Luuk Lesschen over de organisatie en het werk van RHG. Het programma stond daarna geheel in het teken van de in de buurtvereniging gelegen straten en woningen.

Voor de pauze vertoonde Ton Pots ondermeer beelden over hoe de Gieterstraat vroeger langs de boerderij van Luchtenburg en achter het huis van de familie Boelens langsliep. En dat de Gieterstraat pas omstreeks 1845 als een zogenaamde Macadam-weg op de huidige plek is aangelegd. Ook noemde hij de problemen tussen de gemeenten Rolde, Gieten en Gasselte over het tolhek bij Luchtenburg. Ook de andere straten kregen ruimschoots aandacht. De verklaring waarom de Esstraat

in Rolde vaak met Voelgat wordt aangeduid mocht natuurlijk niet ontbreken.

Na de pauze ging de presentatie over een aantal historische locaties onder andere over de bakkerij van Haange aan de Gieterstraat 3 waar de opa van bakker Ko Pots ooit als bakkersknecht en zijn oma als dienstmeid hadden gewerkt. Ook het huis De Boerdennen, Gieterstraat 9 en het huis van de familie Westebring, Gieterstraat 18 kregen ruimschoots aandacht

De ongeveer 50 aanwezigen genoten van de historie van de straten en woningen in hun buurt. Duidelijk kwam naar voren dat de Gieterstraat en de overige straten van buurtvereniging Schepershoorn veel historie bevatten.

WERK GROEP BEWONINGSGESCHIEDENIS

Begin januari is Joop Lijfering uit Rolde toegetreden tot de werkgroep Bewoningsgeschiedenis. De werkgroep bestaat nu uit 7 personen. Iedere maandagavond wordt er met veel enthousiasme gewerkt aan het inventariseren van de bewoningsgegevens. Een megaklus, maar de werkgroep heeft inmiddels in de relatief korte periode haar weg in de beschikbare data

en informatiebronnen redelijk goed gevonden.

Resultaten worden steeds meer zichtbaar.

Bent u geïnteresseerd in het werk van de werkgroep?

Op maandagavond bent u van harte welkom. We laten graag zien waar we mee bezig zijn en wellicht is er informatie over de historie van uw eigen woonlocatie beschikbaar.

FILMS VAN DIERENARTS JAAP KOOKE

Onlangs mochten wij een tweetal films ontvangen van de kinderen van wijlen dierenarts Jaap Kooke te Rolde. Hartelijk dank hiervoor.

Jaap Kooke geboren in 1926 te Westerbork was dierenarts in Rolde van 1955 tot zijn overlijden op 24 juni 1986. Hij was dierenarts in hart en nieren, overdag de praktijk bij de boeren en 's avonds de kleine huisdieren. Hij was zeer geliefd bij iedereen. Op het 25-jarig jubileumfeest kwamen maar liefst zo'n 700 gasten.

In zijn weinige vrije tijd filmde Jaap Kooke. De films, welke wij mochten ontvangen zijn 8 mm films van elk ruim 20 minuten. Wim van Ooyen heeft beide films gedigitaliseerd, zodat ze via een tv en/of laptop met beamer vertoond kunnen worden. Er is een film over de Noordenveldtentoonstelling in 1977 te Rolde met beelden van de optocht, maar vooral van de keuringen van vee, paarden, schapen en geiten. Dit op het terrein tegenover het verzorgingshuis Hendrik Kok. De tweede film is gemaakt over de 'horror'-winter van 1979. Jaap Kooke heeft beelden gemaakt van de sneeuwoverlast in de oude gemeente Rolde. Een aantal fragmenten hiervan zijn onlangs al vertoond op RTV Drenthe in hun speciale uitzending over deze winter.

NIEUWE AANWINSTEN

Aangeschaft door RHG:

- Nieuwe Drentse volksalmanak, jaarboek voor geschiedenis en archeologie 2018, Assen/Raalte, Stichting Nieuwe Drentse Volksalmanak, Kon. van Gorcum, 2018.
- Koops, L., Villa Thriantha [Leeuwarden], Het Nieuwe Kanaal, 2018. Kayser, N [tekst] en H. Keulemans [beeld]
- Egbert Streuer: Nederlands meest succesvolle wegracecoureur. Zwolle/Assen, WBOOKS/Drents Museum, 2019. Dit boek is verschenen ter gelegenheid van de tentoonstelling Egbert Streuer: Nederlands meest succesvolle wegracecoureur in het Drents Museum, Assen van 10 februari tot 1 september 2019.

Geschonken door Dhr. Y. de Boer te Eelde/Paterswolde:

- Spek, T. Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch geografische studie. Utrecht, Stichting Matrijs, 2004. (met o.a. het esdorplandschap in de marke Balloo pp. 230-289)

SCHENKINGEN

RECTIFICATIE schenking:

Mw. T.Udding-Smeenge te Anderen: Ereteken (in medaillevorm) "Orde en Vrede" 1947,1948,1949 van Hobe Smeenge moet zijn: Ereteken (in medaillevorm) "Orde en Vrede" 1947,1948,1949 van Hobe THIES i.p.v. Hobe Smeenge

- Fam. Jan ter Steege te Gramsbergen: Archiefstukken en medailles uit de nalatenschap van Jan ter Steege, die we via zijn kleinzoon Jan ter Steege mochten ontvangen:
 - Bijbel met aantekening voorin: ter verdediging van zijn vaderland viel op 12 mei 1940 te Dubbeldam bij Dordrecht mijn innig geliefde man en der kinderen zorgdragende vader Jan ter Steege. Begraven te Rolde den 28 mei 1940
 - Correspondentie van Jan ter Steege met zijn vrouw uit de periode augustus 1939 – mei 1940
 - Distributiestamkaarten t.n.v. J. ter Steege en J. Nijboer, wed. van J. ter Steege
 - Ereteken oorlogsherinneringskruis (postuum) toegekend aan Jan ter Steege met bijbehorend certificaat no. P1659. Posthume toekenning van het oorlogsherinneringskruis met de gesp "Nederland mei 1940" aan de dpl. Soldaat J. ter Steege, van het wapen der artillerie. 's-Gravenhage, 5 november 1948. Het hoofd van de afdeling A.I., T. Paauwe
 - Lagere school: foto uit 1918 van Jan ter Steege en zijn medescholieren uit Leutingewolde
 - Medaille van de Bond van Nederlandse militaire oorlogs- en dienstslachtoffers 1945-1995, 50 jaar hart voor elkaar
 - Woonhuis van de fam. Jan ter Steege aan De Slokkert 4 te Rolde. Tekening in Oost-Indische inkt vervaardigd door F.D. Horjus 1998
- Mw. Amoreus te Rolde: Ansichtkaart hunebedden Rolde 1970
- Dhr. R.M. van der Kloet te Groningen: Controle loodje van de Coöp. Zuivelfabriek en Korenmaalderij te Rolde met opschrift: "C.Z.&K "Rolde" C.L.O. controle"
- Dhr. A. Baas te Rolde: 6m¹ plakboeken van Rolde en andere wetenswaardigheden verzameld door wijlen Mw. G. Emmens, 3 dozen boeken over Rolde en diversen
- Mw. A. Schiphouwer te Gieten: Rolder kerk uitgevoerd als miniatuur in hout (zie ook de foto)
- Mw. Regien te Rolde: Vest gemaakt uit damesnylons
- Fam. Wes te Rolde: foto's van de oude boerderij Asserstraat 21

Namens het bestuur

Luuk Lesschen (voorzitter), Alianne Bouma-Hoven (secretaris), Thale Lesschen (penningmeester), Andries Visser (vice-voorzitter), Henk Hollander en Jan Boelens